

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра гістології, цитології, ембріології
та патологічної морфології з курсом судової медицини**

**Силабус навчальної дисципліни
«Судова медицина в медсестринстві»**

Обсяг навчальної медицини	Загальна кількість годин на дисципліну: 120 годин, 4,0 кредити ECTS
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедри гістології, цитології, ембріології та патологічної морфології з курсом судової медицини. м.Одеса, вул. Ольгіївська, 4
Викладачі	Асистент Ларсон Лариса Миколаївна
Контактна інформація	Довідки за телефоном: (048) 723-76-90 Larsonlarisa2@gmail.com Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – теорія і практика судово- медичної експертизи, як практичної галузі медицини.

Мета дисципліни:

- 1) вивчення типових загально-патологічних процесів, сукупність яких зумовлює морфологічні прояви захворювань, травм.
- 2) вивчення структурного підґрунтя в утворенні різних видів травматичних ушкоджень, їх ускладнень та наслідків,
- 3) судово-медичне обґрунтування механізму травми та причини смерті внаслідок дії на організм людини різних зовнішніх факторів та чинників,
- 4) вивчення методів судово-медичних та патоморфологічних досліджень: автопсія, дослідження біоматеріалу, речових доказів біологічного матеріалу та знарядь злочину в різних відділеннях відділу судово-медичної експертизи речових доказів.

Завдання навчальної дисципліни:

- 1) розуміння основ механізму травми та утворення тілесних ушкоджень в розвитку загально-патологічних процесів організму людини внаслідок травми, сукупність яких обумовлює морфологічні прояви тих чинників;
- 2) засвоєння алгоритму поділу тілесних ушкоджень за ступенями тяжкості;

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра гістології, цитології, ембріології
та патологічної морфології з курсом судової медицини**

- 3) вміння описати труп на місці його виявлення (місці події),
- 4) поняття судово-медико-криміналістичних досліджень об'єктів,
- 5) отримання навичок клініко-анатомічного аналізу, синтетичного узагальнення діагностичних ознак травматичних ушкоджень і вірного їх тлумачення в причинно-наслідкових співвідношеннях.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- Закони, спрямовані на охорону недоторканості особистості в Україні;
- Положення українського законодавства про судово-медичну експертизу, права, обов'язки та відповідальність медичних працівників за професійні правопорушення, а також основні закони, які регулюють діяльність медичних працівників;
- Сучасні научні дані з усіх розділів судової медицини, а також використання основних методів дослідження, основних об'єктів судово-медичної експертизи (експертиза трупів, живих осіб та речових доказів).

вміти:

- Використовувати положення чинного законодавства стосовно правової регламентації лікарської діяльності.
- Демонструвати вміння опису та вилучення речових доказів біологічного походження.
- Демонструвати вміння опису тілесних ушкоджень.
- Демонструвати вміння проводити судово-медичне дослідження потерпілих, обвинувачених та інших осіб.
- Демонструвати вміння проводити судово-медичне дослідження трупа з ціллю встановлення причин насильницької смерті.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання:

Дисципліна буде викладатися у формі у формі лекцій; практичних занять; організації самостійної роботи здобувачів.

Методи навчання:

1) *лекції* (теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни. Лекторами можуть застосовуватись такі варіанти проведення лекцій як навчальна, інформаційна, лекція-візуалізація, лекція-дискусія, лекція-консультація);

2) *практичні заняття* (при проведенні практичного заняття передбачається усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань, розв'язування ситуаційних задач);

3) *самостійна робота* з активною консультацією викладача (під час самостійної роботи студенти опановують навчальний матеріал наступного практичного заняття. На консультаціях студент може отримати відповіді на складні питання теми).

зміст навчальної дисципліни:

Розділ 1. Організація судово-медичної експертизи та загальні засади експертизи впливу факторів зовнішнього середовища на організм людини.

Тема 1. Предмет і завдання судової медицини. Історія її розвитку. Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні.

Розділ 2 . Судово-медична танатологія.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра гістології, цитології, ембріології
та патологічної морфології з курсом судової медицини**

Тема 2. Загальні питання судово-медичної танатології. Процес вмирання та смерть. Клінічна та біологічна смерть, їх вмирання та смерть. Клінічна та біологічна смерть, їх діагностика. Ранні та пізні трупні явища. Діагностика давності настання смерті. Огляд трупа на місці його виявлення. Завдання лікаря-спеціаліста в галузі судової медицини під час огляду трупа на місці його виявлення.

Тема 3. Судово-медична експертиза трупа у випадку наглої смерті. Судово-медична експертиза трупів новонароджених.

Розділ 3. Судово-медична експертиза потерпілих, звинувачуваних та інших осіб. Судово-медична експертиза спірних статевих станів та статевих злочинів.

Тема 4. Судово-медична експертиза встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, стану здоров'я та віку, спірних статевих станів та статевих злочинів.

Розділ 4. Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від механічних чинників.

Тема 5. Загальні питання судово-медичної травматології. Фактори зовнішнього середовища, від дії яких виникають травми. Наслідки травм. Опис ушкоджень. Ушкодження тупими предметами. Класифікація тупих предметів. Синці, садна, забиті рани. Переломи кісток. Загальні питання черепно-мозкової травми. Судово-медична експертиза вогнепальних ушкоджень. Судово-медичне обґрунтування механізму травми та причини смерті від дії вогнепальної зброї. Судово-медична експертиза механічної асфіксії. Судово-медичне обґрунтування механізму травми та причини смерті від різних видів механічної асфіксії.

Розділ 5. Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від дії інших фізичних факторів зовнішнього середовища.

Тема 6. Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від дії крайніх температур; атмосферної та технічної електрики; променевої енергії; різко зміненого барометричного тиску

Розділ 6. Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від дії хімічних речовин та біологічних чинників.

Тема 7. Судово-медична токсикологія. Загальні відомості про отрути та отруєння. СМЕ алкогольної інтоксикації. експертиза смерті від дії наркотичних речовин.

Розділ 7. Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження та медико-криміналістичні методи досліджень.

Тема 8. Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження. Судово-медико-криміналістичні дослідження об'єктів судово-медичної експертизи.

Розділ 8. Судово-медична експертиза у справах з професійних та посадових правопорушень медичних працівників.

Тема 9. Судово-медична експертиза у випадках професійно-посадових правопорушень медичних працівників.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. В. Д. Мішалов, Т. В. Хохолєва, В. Т. Бачинський, В. В. Войченко, Г. Ф. Кривда, Є. Я. Костенко (за загальною редакцією В. Д. Мішалова). Судова медицина. Підручник. — Київ, 2018. — 575 с.

Додаткова:

1. Судова медицина. Медичне законодавство. Кн. 1: Судова медицина: Підручник /За ред. В.Ф. Москаленка, Б.В. Михайличенка. — К., 2011. — 448 с
2. А.Х. Завальнюк, Г.Ф. Кривда, І.О. Юхимець. Етично-правові аспекти лікарської діяльності в Україні / монографія — Одеса 2008

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра гістології, цитології, ембріології
та патологічної морфології з курсом судової медицини**

3. А.Х. Завальнюк, Г.Ф. Кривда, І.О. Юхимець. Отрути та отруєння: судово-медичний аспект / монографія — Одеса 2009
4. Р.О. Старовойтова, В.Д. Мішалов, Г.Ф. Кривда. Судово-медична цитологія. Навчально-методичний посібник / — Одеса 2007
5. Кримінальний кодекс України (станом на 5 квітня 2001 р).
6. Кримінально-процесуальний кодекс України (станом на 21 червня 2001 р).
7. Закон "Про судову експертизу", 1994.
8. "Основи законодавства України про охорону здоров'я", 1992.
9. Наказ № 6 МОЗ " Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби України", 1995.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи студентів.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду потерпілого або трупа та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду потерпілого або трупа та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду потерпілого або трупа та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду потерпілого або трупа та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра гістології, цитології, ембріології та патологічної морфології з курсом судової медицини

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота з активною консультацією викладача (під час самостійної роботи студенти опановують навчальний матеріал наступного практичного заняття. На консультаціях студент може отримати відповіді на складні питання теми).

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізньов:

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра гістології, цитології, ембріології
та патологічної морфології з курсом судової медицини**

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.
Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету